

законодавства їх функціонування, формування мереж регіонального інноваційного партнерства.

Разом з тим, системна та якісна інтелектуалізація національного господарства потребує становлення і розвитку й інших суб'єктів, та істотного підвищення ефективності функціонування елементів її інфраструктури. Йдеться про сучасні науково-технологічні інноваційні комплекси з розробки і комерціалізації нових технологій, інноваційно-інвестиційні фонди, парки розробки, розвитку та комерціалізації нових технологій, технопарки, інноваційні кластери тощо.

Слід актуалізувати діяльність з формування малих та середніх локальних систем інтеграції освіти, науки, досліджень та бізнесу. Для створення, ефективного функціонування, а в подальшому і розвитку інфраструктури інтелектуалізації економіки необхідно розробити і впровадити особливі правовий, адміністративний, податковий, митний режими діяльності її інституцій та територій пріоритетного розвитку інновацій, тобто запровадити сприятливий правовий і організаційно-економічний статус.

Не менш важливим є й пріоритет розвитку ринку інтелектуальної власності, одна з найважливіших функцій якого також стосується координації та узгодження інтересів бізнесу (щодо пошуку і впровадження перспективних технологій, ноу-хау, організаційних, економічних, технічних, інших інновацій) та представників науково-дослідної сфери (відносно продажу результатів своєї діяльності, одержання замовлень на дослідження). Потрібно визнати, що в Україні ринок інтелектуальної власності практично відсутній.

Досягнення зазначених стратегічних пріоритетів державної політики інтелектуалізації економіки України потребує впровадження своєчасних і дієвих інституційно-правових та організаційно-економічних засобів.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Музика П.М., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємств
інновацій та дорадництва в АПК ім. І.В. Поповича,*

*Стецько А.Т., аспірант кафедри економіки підприємств інновацій та
дорадництва в АПК ім. І.В. Поповича, Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького, м. Львів, Україна*

Проблема економічного розвитку сільського господарства в Україні набуває все більш актуального характеру. Особливо гостро це проявляється на тлі сьогоденної економічної ситуації у нашій країні. Більшість українських сільськогосподарських товаровиробників втрачають свій виробничий потенціал та стають неконкурентоспроможними. Поступово знижується рівень рентабельності виробництва та їхня платоспроможність на відтворення матеріально-технічної бази.

Посилює проблему неефективність економічної моделі господарювання, внаслідок чого підриваються економічні основи подальшого розвитку не лише сільськогосподарської галузі, але й усієї економіки держави. Створюється загроза продовольчій безпеці держави, поглиблюється демографічна криза в сільській місцевості внаслідок зростання безробіття та бідності сільського населення, активізації трудової міграції.

Стратегічно важлива роль в середньо- та довгостроковому економічному розвитку сільського господарства повинна належати інноваціям. Запровадження інновацій є ризикованою справою, що вимагає значних фінансових витрат, особливо на першому етапі процесу інноваційних вкладень. Це не завжди під силу приватному підприємництву навіть в економічно розвинених країнах. Саме тому, ролі держави у підтримці і стимулюванні інноваційної діяльності підприємства аграрної сфери приділяється значна увага.

Проблемі державного стимулювання інноваційної діяльності аграрних підприємств присвятили свої праці такі українські вчені: В.Г. Андрійчук, О.І. Волков, В.М. Геєць, В.П.Глушко, О.І. Дацій, М.Я. Дем'яненко, Т.Ф. Куценко, М.Й. Малік, О.М. Могильний, М.К. Пархоμεць, П.Т. Саблук, Л.І. Федулова, В.Я. Шевчук, О.Г. Шпикуляк та ін. Однак, як показує огляд літературних джерел, окремі питання цієї тематики залишаються ще недостатньо вивченими і вимагають глибшого дослідження.

Реалії сьогодення вимагають від аграрної сфери економіки України пошуку інноваційних шляхів розвитку, які б стали основною передумовою підвищення його ефективності. Нині ринкова трансформація економіки держави змістила акценти економічного розвитку в бік сировинних галузей і згортання наукоємних виробництв. Ресурси науки виявилися незатребуваними, а витрати на них скорочені як непродуктивні [1]. У такій ситуації вкрай необхідний перехід на інноваційну модель розвитку всіх галузей сільського господарства.

Недостатня увага у створенні спеціальних фінансових механізмів державної підтримки інноваційної діяльності, недосконалість формування інноваційної інфраструктури та небажання повною мірою використовувати прямі та непрямі методи регулювання інноваційного процесу – ці та інші фактори є найсуттєвішими перешкодами на шляху інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу, що певною мірою пов'язані з діяльністю державних органів влади.

В основу державної підтримки інноваційної діяльності аграрних підприємств повинні бути покладені принципи:

- чітка цільова орієнтація системи підтримки інноваційної діяльності, тобто забезпечення нею швидкого, широкого й ефективного використання сучасних науково-технічних досягнень;
- логічність, обґрунтованість та юридична захищеність прийомів і механізмів, які при цьому використовуються;

- комплексність системи державної підтримки інноваційної діяльності, тобто можливість охоплення широкого кола технічних і технологічних нововведень та напрямів їхнього практичного виконання;

- адаптивність і гнучкість, що передбачає постійну спрямованість усієї системи й окремих її елементів на умови динамічних змін зовнішнього середовища для підтримки максимальної ефективності;

- наявність багатьох і різних джерел (багатоканальність) фінансування [2].

Серед фінансових механізмів державної участі у створенні сприятливого інноваційного клімату можна виділити два ключові: фінансування через систему державних науково-технічних програм різного рівня та через спеціально створені фонди. Крім державних коштів, необхідно знаходити інші джерела фінансування – як внутрішні, так і закордонні.

Державна підтримка інноваційного аграрного підприємництва повинна активно здійснюватися двома методами. До них належать пряме і непряме фінансування інноваційного розвитку аграрного підприємства.

На нашу думку, з державного бюджету на безоплатній основі можуть фінансуватися тільки фундаментальні наукові дослідження, а також об'єкти аграрної сфери, що мають загальнодержавне значення, й об'єкти, пов'язані із соціальною, екологічною та національною безпекою. Важливо, щоб кошти держави на інноваційний розвиток аграрних підприємств виділялися на фінансування чітко визначених програм і проектів з наступним контролем результативності їхньої діяльності.

Особлива увага має також приділятися непрямим методам державної підтримки інноваційної діяльності аграрних підприємств. Така підтримка інноваційної діяльності може бути у вигляді податкових пільг, дозволу на застосування прискореного методу нарахування амортизації тощо. Потрібно активно використовувати досвід європейських країн, у практиці яких важливе місце відводиться податковим формам непрямих методів стимулювання інноваційної діяльності. Ці форми реалізуються, здебільшого, у вигляді податкового кредиту, податкових канікул та податкових знижок. Сутність останніх полягає в тому, що підприємству дозволяють вилучити з бази оподаткування певний відсоток від суми, витраченої на інноваційну діяльність.

Однією з найбільш ефективних форм сприяння розвитку інноваційного потенціалу АПК країни є створення інфраструктури інноваційної діяльності. До інфраструктури ринку інновацій включають організації, фірми, об'єднання, які охоплюють весь цикл здійснення інноваційної діяльності, починаючи з генерації нових науково-технічних ідей та їх обробки і закінчуючи випуском та реалізацією інноваційної продукції. Так, до складових інноваційної інфраструктури відносять інноваційні центри, інкубатори, технопарки, технополіси, консалтингові, навчальні фірми та інвесторів. Всі організаційні форми ринку інновацій можуть бути прямо пов'язані із інноваційним процесом, тобто є невід'ємною його частиною, або ж непрямі, тобто пов'язані тільки із забезпеченням здійснення даного процесу.

Інноваційна структура АПК в Україні є функціонально неповною, недостатньо розвинутою. Вона не охоплює усі ланки інноваційного процесу. В інноваційному середовищі АПК практично відсутні венчурні фонди та центри трансферу технологій. Не підтримується належним чином діяльність науковців галузевих інститутів, що мають завершені науково-технічні розробки. Також, на досить низькому рівні використовується освітній та науковий потенціал вищих навчальних закладів та науково-дослідних інститутів аграрного напрямку.

Таким чином органи державної влади мають брати активну участь у формуванні та розвитку інноваційної інфраструктури АПК України. Особлива увага має бути зосереджена у поглибленні інтеграції наукових та освітніх установ, стимулюванні створення інноваційних центрів навколо НААН та її регіональних науково-дослідних інститутів. Також мають бути внесені зміни і доповнення до деяких законодавчих актів України, що регламентують інноваційну діяльність, переглянуто законодавство у сфері інтелектуальної власності.

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити висновок, що в Україні присутні величезні невикористані резерви підтримки інноваційних процесів в АПК, здатних мотивувати інвесторів до фінансування нововведень. Держава має брати активну участь у фінансуванні науково-технічних розробок пріоритетних на державному рівні, а також тих важливих проєктів, впровадження яких не під силу приватному бізнесу. Таким чином, держава зможе в кінцевому результаті досягнути своїх соціально-економічних цілей: реалізувати соціальну політику та стимулювати інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств.

Список літератури:

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник / За ред. П.Т. Саблука та ін. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – Вип. 4. – 601 с.
2. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / ред. Волков О.І., Денисенко М.П. - Київ, «Центр учбової літератури», 2007. – 660 с.

РОЛЬ КАДРОВОЇ ІННОВАЦІЙНЦІ СКЛАДОВОЇ У РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

*Філіппова Н.В., аспірант, Київський національний університет
будівництва і архітектури, м. Київ, Україна*

Сьогодні простежується невідповідність між параметрами людського капіталу будівельного підприємства (недостатній рівень кваліфікації, відсутність мотивації до впровадження інновацій та ін.) та обраної ним стратегії інноваційного розвитку. Питання має особливу актуальність для сьогоднішнього дня. Це обумовлено тим, що в умовах жорсткої конкуренції найбільш сильні позиції матимуть ті підприємства